

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO.410.008.04.2018

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/18/092 – Realizacja „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Ryszard Kokociński, Główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LPO/62/2018 z dnia 28 marca 2018 r. (dowód: akta kontroli str. 1-3)
Jednostka kontrolowana	Urząd Miejski w Grodzisku Wielkopolskim, ul. Stary Rynek 1, 62-065 Grodzisk Wielkopolski (dalej: Urząd)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Henryk Szymański, Burmistrz Grodziska Wielkopolskiego od 10 listopada 2002 r. (dalej: Burmistrz). (dowód: akta kontroli str. 4-7)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działania podejmowane przez Burmistrza jako zarządcę dróg gminnych, związane z zapewnieniem standardów sieci drogowej i bezpieczeństwa ruchu drogowego. Prawidłowo zaplanowane i zrealizowane zostały zadania inwestycyjne, dofinansowane środkami „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019” (dalej „Program”).¹

Uzasadnienie oceny ogólnej

Posiadając ponad 180 km odcinków dróg, Gmina w latach 2016-2018 (I kw.), wyremontowała lub przebudowała 19 odcinków dróg na długości 8,9 km, w tym 4 km przy udziale środków Programu. Prowadzona elektronicznie ewidencja dróg, zawierała wszystkie dane przewidziane rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z 16 lutego 2005 r. w sprawie numeracji i ewidencji dróg publicznych². (dalej: rozporządzenie w sprawie ewidencji dróg). Zgodnie z przepisami art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego³ kontrole stanu technicznego zarządzanych dróg przeprowadzane były przez uprawnione podmioty, a sprawozdania o sieci dróg publicznych składanie były Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA) terminowo. Poprawnie ujęto w ewidencji środków trwałych Gminy przebudowane drogi i znajdujące się pod nimi grunty.

Realizując w terminie i w zakresie rzeczowym zaakceptowanym przez Wojewodę Wielkopolskiego przebudowę sześciu odcinków dróg gminnych, dofinansowanych dotacją z budżetu państwa w wysokości 3,9 mln zł, osiągnięto poprawę standardów w zakresie bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz zwiększono atrakcyjność i dostępność terenów inwestycyjnych przy ulicy Mikołajewskiej i Bukowskiej.s

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

² Dz. U. nr. 67, poz. 582.

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1332 ze zm.

Stwierdzone nieprawidłowości, nie miały zasadniczego wpływu na realizację zadań Programu i dotyczyły braku planu rozwoju gminnej sieci drogowej, projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg, drogowych obiektów inżynierskich, a także nieprowadzenia dziennika objazdu dróg gminnych, o którym mowa w § 9 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom⁴.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Realizacja zadań zarządcy drogi związanych z zapewnieniem standardów lokalnej sieci drogowej i bezpieczeństwa ruchu drogowego

Opis stanu faktycznego

1. Siecią dróg gminnych w zakresie budowy, modernizacji i utrzymania zajmował się Wydział Inwestycyjny Urzędu. Zadania związane z zarządzaniem drogami gminnymi były realizowane przez Inspektora Wydziału Inwestycyjnego, posiadającego ukończone studia na Wydziale Budownictwa i Inżynierii Środowiska Politechniki Poznańskiej w zakresie konstrukcji budowlanych i inżynierskich oraz technologii i organizacji budownictwa. Pracownik ten posiadał uprawnienia budowlane⁵ oraz uczestniczył w szkoleniach dotyczących dróg publicznych, przepisów z zakresu przygotowania i realizowania inwestycji drogowych, zarządzania ruchem i zarządzania drogami, zamówień publicznych, prawa budowlanego, organizacji ruchu drogowego oraz zarządzania infrastrukturą drogową i komunalną.

(dowód: akta kontroli str. 8-41)

Naczelnik Wydziału Inwestycji Urzędu wyjaśniła, że stan zatrudnienia odpowiadał potrzebom i zakresowi realizowanych przez wydział zadań. W przypadku choroby lub urlopu wypoczynkowego pracownika zarządzającego drogami, obowiązki przejmował wyznaczony pracownik wydziału, któremu ten zakres przypisano.

(dowód: akta kontroli str. 42)

2. Według stanu na dzień 31 grudnia 2017 r. Gmina była właścicielem dróg o długości 180,3 km. Drogi te posiadały nawierzchnię: bitumiczną (40,7 km), betonową (2,7 km), z kostki brukowej (17,3 km), brukową (0,6 km), utwardzoną tłuczniem (17,3 km), a ponadto 101,7 km stanowiły drogi gruntowe. Długość zarządzanej sieci drogowej w kontrolowanym okresie nie uległa zmianie. W porównaniu do 2015 r., w 2017 roku wzrosła o 0,4 km długość dróg o nawierzchni bitumicznej oraz o 1,2 km długość dróg o nawierzchni z kostki brukowej.

(dowód: akta kontroli str. 43, 456-487)

3. Burmistrz, jako zarządca dróg nie posiadał planu rozwoju sieci drogowej ani projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg, oraz drogowych obiektów inżynierskich.

(dowód: akta kontroli str. 497)

4. Ewidencję dróg, obiektów mostowych i przepustów prowadzono w formie elektronicznej, zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu Ministra

⁴ Dz. U. z 2005 r. nr 67, poz. 582.

⁵ Nr WKP/0014/OWOK/14 z 10.06.2014 r. do kierowania robotami budowlanymi bez ograniczeń w specjalności konstrukcyjno-budowlanej

Infrastruktury w sprawie ewidencji dróg. Badaniem objęto dziewięć odcinków dróg⁶, w tym sześć przebudowanych w ramach Programu.

Książki drogi prowadzono oddzielnie dla każdego odcinka drogi. Wpisów w książkach dróg dokonywała osoba uprawniona. Tabela nr 4 poszczególnych książek drogi nie zawierała wykazu dzienników objazdu drogi, w tabeli nr 5 wpisano kontrole stanu technicznej sprawności odcinka drogi, w tabeli nr 6 wykaz protokołów odbioru robót a tabela nr 10 zawierała informacje o wszystkich elementach inżynierii ruchu odcinka drogi⁷.

(dowód: akta kontroli str. 44-292)

5. Zgodnie z przepisami art. 62 ust. 1 pkt 1 i 2 Prawa budowlanego, Burmistrz, jako zarządca dróg gminnych prowadził roczne i raz na pięć lat kontrole stanu dróg i drogowych obiektów mostowych, ze szczególnym uwzględnieniem ich wpływu na stan bezpieczeństwa ruchu drogowego. Kontrole przeprowadzały osoby posiadające w dacie przeprowadzania tych czynności uprawnienia budowlane w odpowiedniej specjalności oraz zaświadczenia o przynależności do samorządu zawodowego przewidziane art. 62 ust. 4 Prawa budowlanego.

(dowód: akta kontroli str. 293-437)

6. Gmina zarządzała 185 odcinkami dróg, z czego 45, tj. 25 % posiadało opracowaną i zatwierdzoną przez Starostę stałą organizację ruchu⁸. Organizacji ruchu nie posiadały drogi nieremontowane oraz o nawierzchni gruntowej. Na wniosek Burmistrza⁹, Zarząd Województwa Wielkopolskiego zaktualizował i nadał numery drogom gminnym¹⁰.

Poddane kontroli odcinki dróg¹¹, w tym drogi przebudowane w ramach Programu, posiadały opracowaną i zatwierdzoną przez Starostę stałą organizację ruchu, która została wprowadzona. Przebudowanie odcinków dróg służyło także poprawieniu bezpieczeństwa ruchu drogowego.

(dowód: akta kontroli str. 437a-455, 1584-1605)

7. Stosownie do § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektach mostowych¹², Gmina przekazała w latach 2016-2018 Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad roczne informacje o zarządzanej sieci dróg publicznych. Informacje przekazywane były do końca I kwartału każdego roku, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedzającego.

(dowód: akta kontroli str. 456-487)

8. W okresie objętym kontrolą do Rady Miejskiej Grodziska Wielkopolskiego wpłynęła jedna skarga¹³ dotycząca braku działań zmierzających do naprawienia szkód w systemie drenażowym, spowodowanych budową ścieżki pieszo-rowerowej wzdłuż obwodnicy miasta. Skargę rozpatrzyła Komisja Rewizyjna Rady oraz Rada Miejska, która w podjętej uchwale¹⁴ uznała skargę za bezzasadną.

(dowód: akta kontroli str. 488-496)

⁶ O numerach 530661P- ul. Mikołajczyka, 530618P ul. Bukowska, 530756P ul. Drzymały, 530666P ul. Nowa, 530669P ul. Nowotomska, 530641P ul. Kolejowa, 530658P ul. Majkowskich, 530710P ul. Strzelecka, 330533P Grodzisk Wielkopolski-Słocin.

⁷ Znaki poziome i pionowe, bariery, sygnalizację oraz o ich lokalizację.

⁸ Odcinki tych dróg w ostatnich 10 latach poddano remontowi, przebudowie lub modernizacji.

⁹ Wniosek z 24 listopada 2014 r. nr 7230.1.229.2014.

¹⁰ Uchwała Zarządu Województwa Wielkopolskiego z 31 marca 2016 r.0 nr 1814/2016 .

¹¹ Sześć odcinków objętych Programem oraz trzy wskazane przez kontrolera.

¹² Dz. U. nr 67, poz. 583.

¹³ Z dnia 30 maja 2016 r.

¹⁴ Nr XXIII/145/2016 z dnia 29 czerwca 2016 r.

9. Dokonana przebudowa ulic objętych dofinansowaniem w ramach Programu umożliwiła podjęcie przez Radę Miejską uchwały¹⁵ w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu aktywizacji gospodarczej, położonego pomiędzy ulicami Mikołajczyka i Bukowską w Grodzisku Wielkopolskim.

(dowód: akta kontroli str. 510-517)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Burmistrz jako zarządca dróg gminnych nie opracował planu rozwoju sieci drogowej oraz projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg, oraz drogowych obiektów inżynierskich. Zarządcę dróg zobowiązuje do tego art. 20 pkt. 1 i 2 Ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych¹⁶.

Burmistrz wyjaśnił, że brak projektu planu rozwoju sieci drogowej oraz projektu planu finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg oraz drogowych obiektów inżynierskich wynikał z przeoczenia. Wskazał jednocześnie, że założenia rozwoju infrastruktury drogowej opisane zostały w Strategii Rozwoju Gminy na lata 2016-2023.

(dowód: akta kontroli str. 500-517)

2. Burmistrz nie prowadził dziennika objazdu dla zarządzanych dróg gminnych. Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie sposobu numeracji i ewidencji dróg publicznych, obiektów mostowych, tuneli, przepustów i promów oraz rejestru numerów nadanych drogom, obiektom mostowym i tunelom w § 11 stanowi, że zarządca drogi prowadzi dziennik objazdu dróg, oddzielnie dla każdej kategorii drogi

Naczelnik Wydziału Inwestycji Urzędu wyjaśniła, że w okresie objętym kontrolą nie prowadzono ksiąg objazdu drogi oddzielnie dla każdej kategorii drogi. Pracownik odpowiedzialny za drogi dokonywał ich objazdu i raportował ustnie Burmistrzowi o stwierdzonych nieprawidłowościach. Ponadto wskazał, że z wizytacji dróg nie sporządzano notatek służbowych, a stwierdzone uchybienia usuwano.

(dowód: akta kontroli str. 497)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, realizację przez Burmistrza zadań zarządcy drogi.

2. Wybór do realizacji projektów dofinansowanych środkami „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2016-2018 (I kw.) Gmina zbudowała, przebudowała lub wyremontowała 19 dróg i ulic o łącznej długości 8.869 m, za łączną kwotę 16.189,6 tys. zł, w tym dwa zadania inwestycyjne o wartości 10.185,7 tys. zł były dofinansowane środkami Programu w kwocie łącznej 3.898 tys. zł.

Zadania dofinansowane środkami dotacji celowych z budżetu państwa obejmowały:
- przebudowę i remont w 2016 r. na długości 2.065,13 m ulic: Nowotomyskiej, Bukowskiej, Drzymały i Nowej oraz przebudowy skrzyżowania ulicy Bukowskiej, Nowotomyskiej, Półwiejskiej, Żwirki i Wigury na rondo, za kwotę 4.626 tys. zł (w tym 1.542 tys. zł stanowiła dotacja celowa z budżetu państwa).

¹⁵ Nr XL/250/2017 z 26 października 2017 r..

¹⁶ Dz. U. z 2017 r. poz.2222, ze zm.

- przebudowę w 2017 r. 1.783 m drogi z Grodziska Wielkopolskiego do Słocina (część I) oraz 149 m drogi w Słocinie (część II) za łączną kwotę 5.559,8 tys. (w tym 2.326,4 tys. zł stanowiła dotacja celowa).

(dowód: akta kontroli str. 498 i 520-525, 542-560)

2. Burmistrz wyjaśnił, że przy wyborze odcinków dróg wskazanych do dofinansowania środkami Programu, kierowano się przede wszystkim oceną stanu technicznego dróg wynikającą z dokonywanych przeglądów, koniecznością podjęcia działań w celu poprawy bezpieczeństwa użytkowników dróg z powodu licznych kolizji drogowych i wypadków, w tym śmiertelnych oraz poprawą dostępu do terenów inwestycyjnych zlokalizowanych na terenie gminy. Ponadto uwzględniano liczne głosy mieszkańców oraz wnioski składane na komisjach i sesjach przez Radnych, w sprawie potrzeby przebudowy przedmiotowych dróg z zastosowaniem rozwiązań projektowych wpływających na poprawę bezpieczeństwa poprzez budowę rond, ścieżek pieszo-rowerowych czy przejść dla pieszych. Na wybór tych zadań do realizacji miała również wpływ możliwość pozyskania środków zewnętrznych oraz realne wpisanie się danej inwestycji w założenia Programu.

(dowód: akta kontroli str. 502)

3. Komenda Powiatowa Policji w Grodzisku Wielkopolskim poinformowała NIK, że w okresie pięciu lat poprzedzających przebudowę ulic Bukowskiej, Nowotomyskiej, Drzymały i Nowej oraz skrzyżowania ulic Bukowskiej, Nowotomyskiej, Półwiejskiej, Żwirki i Wigury na rondo, odnotowano 63 zdarzenia drogowe, w tym 59 kolizji oraz cztery wypadki, w których jedna osoba poniosła śmierć, a trzy osoby zostały ranne.

Na drodze gminnej z Grodziska Wielkopolskiego do Słocina odnotowano osiem kolizji drogowych oraz trzy na drodze w Słocinie.

(dowód: akta kontroli str. 518-519)

4. Informacje i dane zawarte we wnioskach o dofinansowanie znajdowały potwierdzenie w dokumentach źródłowych takich jak: posiadane pozwolenia i zaświadczenia, dokumentacja projektowa i kosztorysowa przewidująca rozwiązania zgodne z normatywem określonym w rozporządzeniu Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z 2 marca 1999 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać drogi publiczne i ich usytuowanie¹⁷, opinie Komendy Powiatowej Policji, oraz stosowne uchwały Rady Gminy zapewniające udział środków własnych.

(dowód: akta kontroli str. 520-649)

5. Przebudowując ulice, Drzymały, Nowotomyską, Bukowską i Nową ułożono nową nawierzchnię mineralno-asfaltową na długości 2.906 m, wybudowano 885 m chodnika oraz utworzono 1.515 m ścieżki rowerowo-pieszkiej. Wykonano nową nawierzchnię dwóch zatok autobusowych z peronami, a w miejscu skrzyżowania ulic wybudowano rondo. Ponadto wybudowano 34 przejścia dla pieszych, przed którymi wykonano pasy wibracyjne, 19 przejść pieszo-rowerowych oraz parking dla samochodów osobowych.

(dowód: akta kontroli str. 650)

Przebudowując drogę Grodzisk Wielkopolski – Słocin, w Słocinie ułożono nawierzchnię mineralno-asfaltową na łącznej długości 1.932 m wraz z poszerzeniem jezdni w Słocinie do 6 m. Pobudowano ścieżkę pieszo-rowerową na długości 1.969 m, wykonano oświetlenie drogi i ścieżki poprzez zainstalowanie 72 punktów oświetleniowych, zbudowano cztery przejścia pieszo-rowerowe, w tym dwa

¹⁷ Dz. U. z 2016 r. poz.124, j.t.

z oznakowaniem aktywnym. W Słocinie przebudowano skrzyżowanie na rondo, przy którym dla dzieci dowożonych do szkoły, wybudowano zatokę przystankową. Teren drogi odwodniono. Realizacja tych inwestycji drogowych służyła m.in. zwiększeniu płynności ruchu oraz poprawie bezpieczeństwa komunikacyjnego.

(dowód: akta kontroli str. 650a)

6. Urząd zawiadomił Powiatowego Inspektora Nadzoru Budowlanego w Grodzisku Wielkopolskim (dalej: PINB), o zakończeniu przebudowy ulic Drzymały Nowotomyskiej, Bukowskiej i Nowej oraz ronda, a także uzyskał stosowne zaświadczenia, że organ nadzoru budowlanego nie wnosi sprzeciwu, co do zamiaru przystąpienia do użytkowania ww. inwestycji.

Na podstawie przeprowadzonej kontroli PINB udzielił pozwolenia na użytkowanie oświetlenia drogi Grodzisk Wielkopolski-Słocin. Kontrola nie ujawniła nieprawidłowości, oraz potwierdziła wykonanie robót zgodne z dokumentacją projektową i pozwoleniem na budowę. W pozostałym zakresie przebudowy drogi, PINB wydał stosowne zaświadczenia.

Regionalna Izba Obrachunkowa oraz Urząd Wojewódzki w Poznaniu nie przeprowadzały w Urzędzie kontroli inwestycji drogowych objętych dofinansowaniem w ramach Programu

(dowód: akta kontroli str. 651-717 i 721)

7. Zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z 3 października 2016 r. w sprawie Klasyfikacji Środków Trwałych¹⁸, przebudowane i wyremontowane odcinki dróg, dofinansowane w ramach Programu, ujęto w ewidencji środków trwałych Gminy, w grupie 2, podgrupie 22 infrastruktura techniczna, rodzaj 220 ulice i drogi. Grunty pod tymi drogami i ulicami zaewidencjonowano w księgach rachunkowych w grupie 011-040 (01 i 02).

Przebudowaną ulicę Nowotomyska, Bukowska, Drzymały, Nową wraz z rondem przyjęto na stan dowodem OT 30 grudnia 2016 r. Drogi z Grodziska Wielkopolskiego do Słocina i w Słocinie, przyjęto dowodem OT z 12 grudnia 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 722-731)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie wybór oraz przygotowanie do realizacji inwestycji drogowych dofinansowanych środkami w ramach „Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019”.

3. Realizacja wybranych inwestycji drogowych dofinansowanych środkami Programu rozwoju gminnej i powiatowej infrastruktury drogowej na lata 2016-2019

Opis stanu
faktycznego

1. Gmina posiadała wymaganą dokumentację, umożliwiającą rozpoczęcie inwestycji drogowych w terminie wskazanym we wniosku o dofinansowanie.

Przebudowując drogę z Grodziska Wielkopolskiego do Słocina oraz drogę w Słocinie, inwestor posiadał projekty budowlane wraz z pozwoleniem na budowę drogi i ścieżki rowerowej, oświetlenia drogowego i znaków aktywnych, ścieżki pieszo-rowerowej i oświetlenia drogowego w miejscowości Słocin, pozwolenie

¹⁸ Dz. U. z 2016 r. poz. 1864

wodnoprawne, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia oraz zatwierdzoną tymczasową organizację ruchu.

Przystępując do przebudowy ulic Nowotomyskiej, Bukowskiej, Drzymały i Nowej oraz skrzyżowania tych ulic na rondo, Inwestor posiadał pozwolenie na budowę, dziennik budowy, zgłoszenie Staroście Grodzkiemu zamiaru przebudowy ww. ulic, oświadczenie o braku sprzeciwu organu administracji architektoniczno-budowlanej wobec zgłoszenia o zamiarze budowy z 29 października 2015 r., projekt przebudowy i remontu ulic, zatwierdzoną stałą organizację ruchu oraz umowę na roboty budowlane.

Dokumentacja projektowa, ww. zadań inwestycyjnych składała się z projektu wykonawczego i przedmiaru robót oraz specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót budowlanych, zawierającej elementy określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 2 września 2004 r. w sprawie dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznej wykonania i odbioru robót¹⁹.

(dowód: akta kontroli str. 563-632, 644-649, 718-719, 958-1163)

2. Realizację zadań drogowych objętych Programem powierzono wykonawcom wyłonionym zgodnie z procedurami udzielania zamówień publicznych. Wartość zamówień określono z zachowaniem reguł art. 32-33 i art. 35 ustawy z 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych²⁰ tj. w oparciu o kosztorys inwestorski, w terminie nieprzekraczającym sześciu miesięcy przed dniem wszczęcia postępowania o udzielenie zamówienia. Nie stwierdzono przypadków dokonania ocen ofert, które powinny zostać odrzucone, lub które nie zostały uzupełnione w terminie wskazanym przez zamawiającego. Umowy zawarto z wykonawcami, których oferty były najkorzystniejsze według kryteriów określonych w postępowaniu. Zapisy umów były zgodne z SIWZ oraz warunkami wynikającymi ze złożonych ofert. Wykonawcy obu zadań, wnieśli wymagane przez inwestora zabezpieczenie należytego wykonania robót.

(dowód: akta kontroli str. 732-826)

3. Inwestor przekazał protokółarnie wykonawcy plac budowy oraz dokumentację projektową²¹.

(dowód: akta kontroli str. 827-835)

Do przebudowy ww. odcinków dróg przystąpiono po uprawomocnieniu się decyzji o pozwoleniu na budowę oraz po upływie 30 dniowego terminu na wniesienie przez organ sprzeciwu do zgłoszenia albo po wydaniu zaświadczenia o braku podstaw do wniesienia sprzeciwu.

(dowód: akta kontroli str. 732-826)

4. Nadzór nad przebudową dróg, sprawowali zatrudnieni przez Gminę inspektorzy nadzoru inwestorskiego, posiadający wymagane uprawnienia.

(dowód: akta kontroli str. 836-844)

Wykonawcy ww. inwestycji drogowych przedłożyli inwestorowi Program Zapewnienia Jakości, określający m.in. sposób wykonywania robót, możliwości techniczne, kadrowe, plan organizacji robót gwarantujący wykonanie robót zgodne z dokumentacją projektową, specyfikacją techniczną wykonania i odbioru robót, harmonogram robót oraz plan bezpieczeństwa i ochrony zdrowia.

(dowód: akta kontroli str. 845-1163)

¹⁹ Dz. U. z 2013 r. poz. 1129, ze zm.

²⁰ Dz. U. z 2017 r. poz. 1579, ze zm.

²¹ Przekazanie placu budowy oraz dokumentacji na przebudowę ulic dokonano protokółarnie 23 maja 2016 r., a przebudowy drogi gminnej z Grodziska Wielkopolskiego do Słocina w dniu 10 kwietnia 2017 r.

Roboty zanikające podlegały każdorazowo odbiorowi przez inspektora nadzoru, który fakt ten odnotowywał w dzienniku budowy. W trakcie czynności odbiorowych nie ujawniono nierzetelnego wykonywania robót drogowych.

(dowód: akta kontroli str. 1165-1296)

Podczas układania mas bitumicznych, przestrzegano warunków pogodowych. W dziennikach budowy odnotowano dane dotyczące pogody i temperatury powietrza.

(dowód: akta kontroli str. 1297-1345)

W trakcie przebudowy ulic Bukowskiej, Nowotomyskiej, Drzymały i Nowej oraz budując rondo, pobrano i przekazano do badań laboratoryjnych na gęstość objętościową pięć próbek układanej masy bitumicznej oraz wykonano jeden odwiert grubości jej ułożenia. Układając masy bitumiczne na drodze Grodzisk Wielkopolski–Słocin oraz w Słocinie, zbadano laboratoryjnie 32 próbki masy bitumicznej oraz wykonano siedem odwiertów grubości jej ułożenia. Badania, potwierdziły właściwy skład ułożonej masy bitumicznej oraz zgodną z projektem grubość tej warstwy.

(dowód: akta kontroli str. 1346-1366)

5. Gmina nie udzielała zamówień uzupełniających w trakcie realizacji inwestycji drogowych dofinansowanych środkami Programu.

(dowód: akta kontroli str. 1367)

6. Odbiory końcowe dróg, dokonano w terminach wskazanych w aneksach do umów z wykonawcami oraz Wojewodą Wielkopolskim. Przed przystąpieniem do odbioru końcowego, wykonawca dostarczył inwestorowi m.in. dzienniki budowy, oświadczenia Kierownika Budowy, dokumentację projektową powykonawczą, kosztorysy powykonawcze, karty obmiaru robót, zatwierdzenia materiałowe, inwentaryzację geodezyjną powykonawczą, dokumentację z inspekcji TV, protokół odbioru nasadzeń drzew i krzewów, zawiadomienie o wprowadzeniu stałej organizacji ruchu, potwierdzenia o przekazanych na magazyn odzyskanych materiałach, sprawozdania, protokoły badań, deklaracje właściwości użytkowych, certyfikaty, karty gwarancyjne oraz deklaracje zgodności na materiały wykorzystane do realizacji przedsięwzięć.

(dowód: akta kontroli str. 1368-1388)

Komisja odbiorowa²² oceniła, że: roboty wykonano zgodnie z umową, SIWZ oraz kosztorysami powykonawczymi. W trakcie czynności odbiorowych nie stwierdzono usterek na przebudowanych odcinkach dróg.

(dowód: akta kontroli str. 1368-1388)

7. Zakres i termin zakończenia przebudowy ulic Bukowskiej, Nowotomyskiej Drzymały, Nowej i budowy ronda²³ oraz drogi gminnej Grodzisk Wielkopolski-Słocin i w Słocinie²⁴ zrealizowano zgodnie z warunkami umowy i w terminie aneksowanym z wykonawcą oraz w terminie przyjętym przez Wojewodę Wielkopolskiego w aneksie do umowy o dofinansowanie. Realizacja zadań oraz ich rozliczenie, były zgodne z postanowieniami rozporządzenia Rady Ministrów z 27 marca 2009 r. w sprawie udzielenia dotacji celowych dla jednostek samorządu terytorialnego na przebudowę, budowę lub remonty dróg powiatowych i gminnych²⁵ z budżetu państwa.

Umowa z wykonawcą przebudowy ulic Bukowskiej, Nowotomyskiej, Drzymały i Nowej oraz ronda przewidywała zakończenie robót do 31 października 2016 r.

²² Składająca się z przedstawicieli inwestora, inspektorów nadzoru oraz przedstawicieli wykonawcy.

²³ Nastąpił 14 listopada 2016 r.

²⁴ Nastąpił 29 września 2017 r.

²⁵ Dz. U. z 2004 r. poz. 316, ze zm.

Ze względu na trudne warunki pogodowe i opady deszczu uniemożliwiające ułożenie nawierzchni oraz wykonanie oznakowania poziomego grubowarstwowego, wykonawca 24 października 2016 r. zwrócił się do inwestora o wydłużenie terminu realizacji robót do 14 listopada 2016 r. Po analizie wpisów inspektora nadzoru oraz informacji internetowej serwisów pogodowych, Gmina uznała przesunięcie terminu wykonania przedmiotu umowy za uzasadnione. Wojewoda Wielkopolski aneksem z 21 listopada 2016 r. ustalił, że rzeczowe zakończenie zadania winno nastąpić 14 listopada 2016 r., a finansowania do 31 grudnia 2016 r.

Umowa z Wojewodą Wielkopolskim na dofinansowanie, przewidywała przebudowę drogi gminnej z Grodziska Wielkopolskiego do Ślocina oraz drogi w Ślocinie w terminie do 31 sierpnia 2017 r. W trakcie realizacji przebudowy, wykonawca poinformował inwestora²⁶ o zdarzeniach powodujących przestoje realizacyjne na budowie, wynikające z potrzeby wykonania nadzoru ornitologicznego w okresie lęgowym ptaków, co uniemożliwiało wycinkę drzew na trasie przebudowy drogi, usunięcia kolizji sieci energetycznych, telekomunikacyjnych, gazowych i wodociągowych w miejscowości Ślocin oraz wniósł o zmianę terminu zakończenia robót do 30 września 2017 r. Aneksem do umowy przedłużono termin realizacji inwestycji do 29 września 2017 r. Wojewoda Wielkopolski aneksem z 2 sierpnia 2017 r. ustalił termin zakończenia zadania do 29 września 2017 r. oraz finansowania do 30 listopada 2017 r. Odbiór końcowy robót nastąpił 29 września 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 1390-1460)

8. Podczas przebudowy ulic w Grodzisku Wielkopolskim odstąpiono za zgodą projektanta oraz niewymagających zmiany pozwolenia na budowę od niektórych parametrów określonych w dokumentacji projektowej. Zmiany te dotyczyły m.in. pozostawienia na skrzyżowaniu ulic Bukowskiej i Winnej istniejącej szerokości, odstąpienia od wykonania jednej studzienki deszczowej wraz ze spustem na ulicy Bukowskiej oraz na ul. Nowotomyskiej, wykonania korekty przebiegu łuku poziomego i wyspy na wlocie na rondo od strony ul. Bukowskiej i Nowotomyskiej oraz pozostawienia na odcinku ul. Nowotomyskiej 7 m szerokości jezdni, zamiast projektowanej szerokości 6,5 m, dokonano zmiany ścieku prefabrykowanego zamkniętego na dwie studzienki deszczowe na ul. Nowej. Powyższe zmiany uzyskały zgodę projektanta, który zakwalifikował je, jako nieistotne odstąpienia od projektu budowlanego i zgłoszenia zamiaru budowy oraz zostały zaakceptowane przez Wojewodę Wielkopolskiego.

Wojewoda Wielkopolski wyraził również zgodę na korektę zakresu rzeczowego przebudowywanej drogi z Grodziska Wielkopolskiego do Ślocina oraz w Ślocinie, m.in. w zakresie przesunięcia osi jezdni i zmianę wysokości niwelety, odstąpienia od budowy przepustu wraz ze studniami rewizyjnymi i korytem wpadowym, zmiany geometrii zjazdu z ul. Mikołajczyka na ul. Rolną, wykonania na wyspach nawierzchni z kostki kamiennej, zniżenia krawężnika na całej długości działki 147/6, poszerzenie zjazdów, zawężenie pasa zieleni, wykonanie na odcinku od km 0-025 do 0+050 nowej konstrukcji nawierzchni wraz z podbudowami, wykonanie miejscowo dodatkowej warstwy wyrównawczej, przesunięcie pięciu latarni, odstąpienie od wykonania ścian oporowych prefabrykowanych i z pali drewnianych.

(dowód: akta kontroli str. 1461- 1534)

9. Wykonawcy robót udzielili zamawiającemu 60 miesięcznej gwarancji liczonej od daty odbioru ostatecznego. Udzielając gwarancji, wykonawca zobowiązał się m.in. do wykonania napraw bądź wymiany części przedmiotu umowy w stosunku, do którego ujawniona została wada w terminie 14 dni od daty powiadomienia.

²⁶ 30 czerwca 2017 r.

W przypadku wystąpienia wad zagrażających bezpieczeństwu ruchu, ich usunięcie nastąpić miało w ciągu 24 godzin. Gwarant odpowiadał za wszelkie szkody i straty spowodowane w czasie prac nad usunięciem wad. Udzielona gwarancja zabezpieczała interesy zamawiającego.

Przeprowadzony²⁷ w trakcie kontroli NIK przegląd gwarancyjny ulic Bukowskiej, Nowotomyskiej, Drzymały i Nowej oraz ronda, ujawnił uszkodzenie skarpy rowu przy parkingu na ul. Nowej, oraz wskazał na potrzebę odmalowania dwóch miejsc postojowych dla osób niepełnosprawnych na parkingu przy ul. Nowej, naprawy zapadniętego chodnika na ul. Bukowskiej przy posesji nr 42, uzupełnienia startego oznakowania poziomego grubowarstwowego na rondzie ul. Bukowska i Nowotomska, przełożenia nawierzchni z kostki (przy wygrodeniu stylowym) na rondzie ul. Bukowska - ul. Nowotomska, uszczelnienia połączenie nawierzchni masą asfaltową na rondzie Wojska Polskiego (zjazd w kierunku osiedla), uzupełnienia startych elementów oznakowania poziomego grubowarstwowego na rondzie Wojska Polskiego, naprawy miejsc uszkodzenia nawierzchni ścieżki rowerowej na rondzie Wojska Polskiego (zjazd w kierunku osiedla), naprawy uszkodzona nawierzchni peronu zatoki autobusowej na ul. Nowotomyskiej przy posesji nr 57, naprawy zapadniętej nawierzchnia z kostki brukowej przy studni TP na ul. Nowotomyskiej przy posesji nr 59 oraz uzupełnienia startych elementów oznakowania poziomego grubowarstwowego na ul. Bukowskiej, Nowotomyskiej, Nowej, i Drzymały.²⁸

(dowód: akta kontroli str. 1535-1539)

10. PINB wydał Gminie stosowne pozwolenia oraz zaświadczenia uprawniające do użytkowania przebudowanych dróg.

(dowód: akta kontroli str. 1540-1545)

11. Dotacje celowe z budżetu państwa na przebudowę dróg, wykorzystano zgodnie z przeznaczeniem. Sprawozdania z ich wykorzystania zatwierdził Wojewoda Wielkopolski²⁹, oraz przekazał³⁰ Gminie środki w wysokości przewidzianej umowami.

(dowód: akta kontroli str. 1546-1583)

12. Przebudowę ulic Nowotomyskiej, Bukowskiej, Drzymały i Nowej oraz ronda wykonano zgodnie z dokumentacją projektową oraz z zatwierdzonymi zmianami. Nawierzchnię ulic wykonano z masy mineralno-asfaltowej, ułożonej równo, bezszwowo. Nie ujawniono wysadzin, wybojów, ubytków lub spęknięć. Przy krawężnikach ulic, ścieki wody wykonano z kostki brukowej. Wpusty kanalizacji deszczowej były prawidłowo osadzone, nie stwierdzono zastoin wody. Pokrywy kanalizacyjne osadzono na tym samym poziomie, co nawierzchnia jezdni, kanalizacja była drożna. Znaki drogowe umieszczono na wysokości powyżej 220 cm od poziomu chodnika oraz w odległości minimum 50 cm od krawędzi jezdni, posiadały metryczki informujące o producencie i klasie odbłaskowości znaku. Przed przejściami dla pieszych wykonano pasy wibracyjne a pasy na przejściach dla pieszych wykonano na czerwonych matach. Azyle dla pieszych na skrzyżowaniach wykonano z kostki granitowej. Dojazd do parkingów przy ul. Nowej i Nowotomyskiej wykonano z kostki brukowej, a postojowe parkingu przy ul. Nowej wyłożono kamieniem polnym. Nie stwierdzono ugięć i nierówności ich nawierzchni. Każdy z parkingów posiadał wydzielone miejsca dla osób niepełnosprawnych odpowiednio

²⁷ W dniu 23 kwietnia 2018 r.

²⁸ Wykonawca zobowiązał się, usunąć ww. nieprawidłowości do 04.05.2018 r. oraz odnowić oznakowanie poziome do 30.05.2018 r.

²⁹ W dniu 23 lutego 2017 r i 24 stycznia 2018 r.

³⁰ Wojewoda Wielkopolski przekazał 13 grudnia 2016 r. dotację w wysokości 1 541 829,00 zł oraz 9 listopada.2017 r. w wysokości 2 326 439,00 zł.

oznakowane. Chodniki oraz ścieżki rowerowe wyłożono czerwoną kostką brukową. Chodnik na ulicy Bukowskiej przy skrzyżowaniu z ul. Krętą miał w dwóch miejscach zniżenie około 3 cm na długości 2 m. Zieleń przy ulicach była właściwie utrzymana i zabezpieczona.

Nawierzchnia drogi z Grodziska Wielkopolskiego do Słocina i w Słocinie wykonana została z masy mineralno-asfaltowej, ułożonej równo, bezszwowo. W nawierzchni drogi nie ujawniono wysadzin, wybojów, ubytków lub spękań. Przy krawężniach jezdni ściek wody wykonano z kostki brukowej. Pokrywy kanalizacyjne osadzono na tym samym poziomie co nawierzchnię drogi, Kanalizacja deszczowa była drożna. Nie ujawniono obniżen studzienek od poziomu nawierzchni drogi. Wpusty kanalizacji deszczowej prawidłowo osadzone bez zastoin wody. Znaki drogowe umieszczono na wysokości powyżej 220 cm od poziomu chodnika oraz w odległości minimum 50 cm od krawędzi jezdni, posiadały metryczki informujące o producencie oraz klasie odbłaskowości znaku. Przed przejściami dla pieszych wykonano pasy wibracyjne, a pasy na przejściach dla pieszych wykonano na czerwonych matach. Azyle dla pieszych na skrzyżowaniach wykonano z kostki granitowej. Oznakowania aktywne przy przejściach dla pieszych były sprawne. Ścieżka pieszo-rowerowa posiadała równą nawierzchnię wykonaną z czerwonej kostki brukowej. Cały odcinek drogi i ścieżki pieszo-rowerowej posiadał sprawne oświetlenie ledowe. Wybudowane dwa zjazdy z przystankami były prawidłowo oznakowane. W Słocinie wybudowano rondo z pierścieniem wyłożonym kostką granitową. Nawierzchnia na drodze w Słocinie oraz przy rondzie była równa, posiadała oznakowanie poziome oraz pionowe. Pokrywy studzienek kanalizacyjnych były na równym poziomie z nawierzchnią drogi lub chodnika. Chodniki z bruku posiadały równą nawierzchnię, nie stwierdzono uszkodzeń. Zieleń na skwerze i przy drodze była właściwie utrzymana i zabezpieczona.

(dowód: akta kontroli str. 1584-1605)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, w zakresie rzeczowym i finansowym, realizację inwestycji drogowych, dofinansowanych środkami Programu.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³¹, wnosi o:

- 1) opracowanie planu rozwoju sieci drogowej oraz projektów planów finansowania budowy, przebudowy, remontu, utrzymania i ochrony dróg, oraz drogowych obiektów inżynierskich,
- 2) prowadzenie dziennika objazdu dróg gminnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia

³¹ Dz. U. z 2017 r. poz. 524

pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia czerwca 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler
Ryszard Kokociński
Główny specjalista k. p.

Dyrektor
z up. Tomasz Nowiński
Wicedyrektor

.....

.....